

S Ali Behzad

روایت خانواده قربانیان و مفقودان و شاهدان از حادثه معدن یورت آزادشهر

داغ گلستان

با گذشت ۳ روز از انفجار، خانواده محبوس شدگان در مقابل معدن یورت به امید بازگشت معدنچیان به انتظار نشستند

شهروند | سه روز از تراژدی تلخ یورت زمستان می‌گذرد. تراژدی که معدنچیان آزادشهر در ۹۰ کیلومتری گرگان مرکز استان گلستان در عمق ۱۸۰۰ متری زمین محبوس شدند. ۷۲ ساعت تلاش اما تنها پیکر ۲۱ جسد و جگر طلا سیاه از دل یورت زمستان پیدا شد. از نیروهای مختلف آمادای گرفته تا انواع و اقسام دستگاه‌ها و ماشین‌آلات آواربرداری. همه امکانات بسیج شده است. ۳ روز فعالیت شبانه‌روزی به امید زنده پیدا شدن ۱۳ کارگر محبوس شده. خانواده ۲۱ کارگر پیکرهای بی‌جان قربانیان را از پزشکی قانونی تحویل گرفته‌اند و آنان را به خاک سپرده‌اند. اما خانواده محبوس شدگان در مقابل ورودی معدن یورت زمستان در انتظار معجزه‌های هستند. معجزه زنده ماندن.

بعد از گذشت ۷۲ ساعت اعضای گروه‌های تخصصی معدن به دلیل احتمال ریزش آوار به صورت نوبتی و سه ساعت یکبار وارد تونل مخروبه می‌شوند و کار آواربرداری و ایمن‌سازی مسیر را به منظور دسترسی به محل حادثه انجام می‌دهند. ۶ گروه تخصصی فنی آمادای از معادن زغال‌سنگ البرز شرقی، طیس، کومنی سوادکوه برای شتاب بخشیدن به کار آواربرداری و دسترسی به محل حادثه آمده‌اند. گفته می‌شود طول تونل شماره یک معدن ۱۸۰۰ متر است که حادثه انفجار در ۱۴۰۰ متری آن رخ داده است.

علت اولیه حادثه

در بررسی‌های اولیه علت این حادثه ضعف دستگاه تهویه ۲۴ ساعته معدن بوده است که باعث جمع شدن گاز در فضای معدن شده است. ۱۱ صبح روز چهارشنبه وقتی موتور دیزل از کار می‌افتد کارگران خارج می‌شوند و هنگام برگشتن و تعمیر دیزل، با روشن شدن آن، در اثر یک جرقه، و به علت تجمع گاز متان انفجار رخ می‌دهد. این در حالی است که حسین حبیبی، بازرس کانون عالی شوراها اسلامی کار می‌گوید: «تحقیقات علت این حادثه دلخراش توسط نمایندگان تشکل‌های کارگری در استان گلستان آغاز شده و پس از این که نتیجه قطعی مشخص شد پیگیری‌های لازم انجام می‌شود.»

مدیرکل مدیریت بحران استان گلستان می‌گوید: «هر گونه امکانات و تجهیزات که مورد نیاز بود و درخواست داشتیم برای ما در اسرع وقت مهیا شده و از این نظر با مشکلی روبه‌رو نبودیم. در بحث تونل ما مشکل مونوکسید کربن و انفجار انباشت گاز را داریم و برای این که افراد آمادگ درچار مشکل نشوند، آماد با دقت زیادی انجام می‌شود. بحث تونل بحث متفاوتی است و باید با تجهیزات محدود وارد عملیات شویم و امکان انفجار دوباره وجود دارد و این عملیات ما را با کندی روبه‌رو کرده است. تا روز نخست به عمق یک هزار متری تونل رفتیم و مشکلاتی پیش نیامده بود اما هنوز شرایط نوسازی تونل مهیا نشده است. شرایط نخست در تونل به علت انفجار شدید سبب شده آماد رسانی با کندی روبه‌رو شود.» مدیرکل مدیریت بحران استان گلستان تأکید کرد: «از سراسر کشور با تجهیزات نیروهای آمادای حضور دارند. تلاش ما این است در زمان کوتاه آماد رسانی را تمام کرده و در سه نقطه آواربرداری پس از انفجار اولیه انجام شده و قدم به قدم آوارها خارج می‌کنیم.»

مقدم بسیار این که با پیشروی و به اقتضای شرایط وضع آماد رسانی ما تغییر پیدا می‌کند و نیاز به تجهیزات جدید داریم، یادآور شد: «در روز نخست نیاز به این تجهیزات نبود و تا عمق یک هزار و ۳۰۰ متری نیز توانستیم برویم. در صدد این هستیم وضع اضرائی که در انتهای تونل محبوس هستند را بتوانیم مشخص کنیم.»

امدادگران هلال احمر در محل حادثه

پس از حادثه روز چهارشنبه ۱۳ اردیبهشت‌ماه در آزادشهر استان گلستان و انفجار معدن، بلافاصله نیروهای آمادای اقدامات خود را در دستور کار قرار دادند. نیروهای هلال احمر هم از همان دقیق نخست در محل حادثه حضور داشتند. شرایط معدن و فعالیت امدادگران در عمق هزار و ۵۰۰ متری زمین بسیار دشوار است و به‌طور چرخشی، ۴۰ امدادگر مرتب در زیر زمین حضور داشته و عملیات آواربرداری را انجام می‌دهند. این را مدیرعامل جمعیت هلال احمر استان گلستان می‌گوید.

حسین احمدی در ادامه به «شهروند» گفت: «با توجه به این که

بنده فنی و توان انسانی جمعیت هلال احمر گلستان توانایی مدیریت حادثه را داشت، تنها نیروهای آمادای استان گلستان در امداد رسانی این حادثه حضور دارند. نگران وقوع حادثه جدید در محل معدن آزادشهر هستیم و به همین خاطر تأکید شده است که امدادگران به هیچ‌وجه برای خروج پیکرهای احتمالی ننگند. وی افزود: در اقدام اولیه ۱۶ پیکر از زیر آوار خارج شد و این حادثه ۷۶ مصدوم برجای گذاشت که به بیمارستان منتقل شدند و در مرحله دوم بیمه موقف به خارج کردن پیکر ۵ کارگر دیگر شدیم. همه عوامل آمادای با نهایت توان در کنار یکدیگر مشغول امداد رسانی به مصدومان حادثه هستند و از سیستم هورسانی برای تخلیه

گاز متان که قابلیت انفجار مجدد دارد و اکسیژن رسانی استفاده می‌کنیم.» احمدی در رابطه با آمار کارگران محبوس در زیر آوار معدن زمستان یورت هم گفت: براساس آمار اعلام شده از سوی پیمانکار در بدینانه‌ترین حالت ممکن ۱۳ کارگر در زیر آوار محبوس بوده و امیدوار هستیم هر چه سریع‌تر نیروهای آمادای بتوانند کارگران را از زیر آوار خارج کنند.

تعطیلی فعالیت معدن

روز پنجشنبه بود که وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی در حاشیه جلسه شورای تأمین استان که با حضور وزیر صنعت، معدن و تجارت و استاندار گلستان در شهرستان آزادشهر اعلام کرد که

پیام تسلیت رهبر معظم انقلاب در پی حادثه معدن

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای رهبر معظم انقلاب اسلامی در پیامی جان باختن جمعی از کارگران زحمتکش در حادثه دلخراش معدن گلستان را تسلیت گفتند و تأکید کردند: لازم است همه اقدامهای ممکن برای نجات گرفتاران انجام گیرد.

متن پیام رهبر انقلاب اسلامی به این شرح است:

بسم الله الرحمن الرحیم
احمدی دلخراش و مصیبت‌بار معدن در گلستان که به جان باختن جمعی از کارگران زحمتکش و زنج‌بیده و گرفتاری جمعی دیگر از آن عزیزان انجامیده است، اینجانب را داغدار و مصیبت‌زده کرد. لازم است همه اقدامهای ممکن برای نجات گرفتاران انجام گیرد. حادثه بسیار تلخ است و امیدواریم خداوند نظر عنایتی بفرماید. به خانواده‌های هم‌هی آن عزیزان تسلیت می‌گویم و برای آنان صبر و آرامش و برای گرفتاران فرج الهی را مسألت می‌کنم. تلاش دستگاه‌های گوناگون مجاور است، هر چه می‌توانند این تلاش را افزایش دهند.

سیدعلی خامنه‌ای
۱۴ اردیبهشت ۱۳۹۶

فعالیت‌های معدن زغال‌سنگ زمستان یورت شهرستان آزادشهر به مدت عمامه به منظور بررسی کارشناسانه علت حادثه انفجار و تجهیز و ایمن‌سازی آن تعطیل خواهد بود. علاوه بر این سه کمیته صبح شنبه جهت بررسی دلایل این حادثه در دفتر وزیر صنعت، معدن و تجارت تشکیل و مسائل مربوط به حقوق و مزایای معوقه و بیمه کارگران را پیگیری و در این زمینه تصمیم‌گیری می‌شود. وی همچنین از تشکیل کمیته نوسازی جهت مرمت کارگاه‌های این معدن خبر داد و افزود: «تصمیم‌های اتخاذ شده در این کمیته برای سایر معادن مشابه در کشور اجرا خواهد شد.»

آغاز تحقیقات میدانی درباره حادثه معدن آزادشهر تیم قضائی هم کار تحقیقات میدانی از محل حادثه و جمع‌آوری اسناد و مدارک را آغاز کرده است. پرونده قضائی در دادسرای آزادشهر باز است و پس از تحقیقات، کار رسیدگی به پرونده آغاز می‌شود. بازرس ویژه در پزشکی قانونی شهرستان آزادشهر مستقر است. این بازرس به همراه تیم پزشکی قانونی کار تعیین همت و صدور جواز دفن جان‌باختگان را انجام می‌دهد. هادی هاشمیان رئیس کل دادگستری گلستان از مطالبه سوابق بازرسی‌های معدن زمستان یورت غربی آزادشهر از اداره کار استان گلستان خبر داد و گفت: این سوابق به منظور بررسی تعلقات احتمالی مدیران معدن و با دستگاه‌های اجرایی، از اداره کار استان خواسته شده است.

همسر داغدار

۱۶ سال بود که معدن کار می‌کرد. قبل از ازدواج هم معدنکار بود. تازه مسئول شیفت یورت شده بود. همسر همیشه برای کارش نگران بود، مسئولیت‌شناس و دلسوز کار. اینها را همسر عباس طاهر دوست به «شهروند» می‌گوید. زن جوانی که حالا باید به تنهایی با سنگین زندگی رابه‌دوش بکشد و بی‌پروای بچه‌هایش هم مادر باشد و هم پدر: «۱۰ سال پیش که عباس به خواستگاری من آمد، معدنکار بود یعنی ۶ سال بود که در معدن کار می‌کرد. بعد از ازدواج هم کارش را جدی در ادامه داد. ما دو دختر داریم. مهدی به عماله و مهدیس که تازه ۲ سالش تمام شده است. عباس در کارش جدی بود، به همین دلیل هم همیشه برایش کار بسود، روی او حساب می‌کردند و مسئولیت‌های بیش‌تری به او می‌دادند. عباس چند سالی بود که مسئول شیفت شده بود؛ البته یک روز در میان ۵ صبح از خانه می‌رفت، ۱۱ شب برمی‌گشت. همسر عباس از چهارشنبه تلخ‌ترین روز زندگی‌اش بی‌ما می‌گوید: «چهارشنبه ساعت ۲ بعد از ظهر بود که شنیدم معدن منفجر شده است، چند بار به عباس زنگ زدم. فایده‌ای نداشت. بلافاصله از مینودشت حرکت کردیم. وقتی به معدن رسیدیم، به ما گفتند عباس با نیروهای آمادای داخل معدن است. ساعت ۲ صبح پنجشنبه به ما امید می‌دادند که عباس زنده است. اما بعد از چند دقیقه جزاها او را به ما نشان دادند: «اصحبت‌هایش را این‌گونه آمده می‌دهد: «تا جایی که ما اطلاع داریم، عباس همراه چند نفر دیگر بعد از وقوع انفجار می‌رود تا به آنهاایی که داخل تونل هستند، کمک کند. آنها برای کمک رفته بودند. اما به خاطر نشت گاز و نبود اکسیژن خفه می‌شوند.» حالا عباس در مینودشت آرام گرفته و همسرش با صدای بغض آلود می‌گوید: «عباس که از دست رفت، خیلی‌های دیگه هم در این حادثه کشته شدند، اما کاش مسئولان معدن یورت قبل از اینها به فکر می‌بودند و این معدن را ایمن می‌کردند.»

روایت یکی از کارگران یورت از روز حادثه

سیدحبیب‌الله میزفندر سسکی یکی از معدنچیان یورت است. یکی از همان‌هایی که برای نجات همکارانش به تونل شماره یک یورت رفت، اما خودش هم در تونل بی‌هوش شد. نیروهای آمادای پیکر نیمه جان او را بیرون آوردند. حبیب در بیمارستان به هوش آمد، تا او الان به‌عنوان یکی از شاهدان انفجار معدن، اتفاقات آن روز را برای ما تعریف کند. «ساعت ۱۱ صبح بود، ما در معدن بایین مشغول کار بودیم که سرکارگر اتفاقات آن روز را برای ما تعریف کرد. ساعت ۱۱ صبح مسئول شیفت به ما گفت در معدن بالا انفجار رخ داده. به سرعت برای کمک به سمت تونل شماره یک رفتیم. داخل تونل شدیم، همه جا تاریک بود، ۲۰۰ متری دهانه تونل چند تا از بچه‌ها را دیدیم که روی زمین افتاده‌اند، ما به سرعت آنها را خارج کردیم. بعضی از آنها هنوز هوشیار بودند، گاز نفسشان را بند آورده بود. متان و مونوکسید کربن بو ندارد. کم‌کم ما هم بی‌حال بکشد، چند تا از بچه‌ها کیسول اکسیژن را برداشتند و برای کمک بقیه بچه‌ها جلو تر رفتند، اما کیسول‌های ما چند سال بود که شارژ نشده بود. یکی از مهندسان نقشه‌بردار معدن با همین کیسول‌ها داخل رفت، من پنجشنبه فهمیدم که او در اثر گاز گرفتگی خفه شده است. من وقتی به هوش آمدم، در بیمارستان بودم، باورم نمی‌شد، درست نمی‌دانستم برای بچه‌ها چه اتفاقی افتاده است، پنجشنبه بعد از ظهر بود که از بیمارستان مرخص شدم، در راه خانه بود که متوجه شدم خیلی از بچه‌ها کشته شده‌اند. همه این بچه‌ها همکاران من بودند، ما چند سال است که کنار هم کار می‌کنیم. شب و روزمان با هم بود. حالا به جای آن که همدیگر را در معدن ببینیم باید به سر خاک آنها برویم.»

حبیب درباره علت حادثه توضیح می‌دهد: «یکی از لکوموتیوهای زغال سنگ در تونل شماره یک زیر کارگاه استخراج خاموش می‌شود. برای روشن شدن از

استارت استفاده می‌کنند و همین مسأله باعث انفجار یورت است. یکی از همان‌هایی که برای نجات همکارانش به تونل شماره یک یورت رفت، اما خودش هم در تونل بی‌هوش شد. نیروهای آمادای پیکر نیمه جان او را بیرون آوردند. حبیب در بیمارستان به هوش آمد، تا او الان به‌عنوان یکی از شاهدان انفجار معدن، اتفاقات آن روز را برای ما تعریف کند. «ساعت ۱۱ صبح بود، ما در معدن بایین مشغول کار بودیم که سرکارگر اتفاقات آن روز را برای ما تعریف کرد. ساعت ۱۱ صبح مسئول شیفت به ما گفت در معدن بالا انفجار رخ داده. به سرعت برای کمک به سمت تونل شماره یک رفتیم. داخل تونل شدیم، همه جا تاریک بود، ۲۰۰ متری دهانه تونل چند تا از بچه‌ها را دیدیم که روی زمین افتاده‌اند، ما به سرعت آنها را خارج کردیم. بعضی از آنها هنوز هوشیار بودند، گاز نفسشان را بند آورده بود. متان و مونوکسید کربن بو ندارد. کم‌کم ما هم بی‌حال بکشد، چند تا از بچه‌ها کیسول اکسیژن را برداشتند و برای کمک بقیه بچه‌ها جلو تر رفتند، اما کیسول‌های ما چند سال بود که شارژ نشده بود. یکی از مهندسان نقشه‌بردار معدن با همین کیسول‌ها داخل رفت، من پنجشنبه فهمیدم که او در اثر گاز گرفتگی خفه شده است. من وقتی به هوش آمدم، در بیمارستان بودم، باورم نمی‌شد، درست نمی‌دانستم برای بچه‌ها چه اتفاقی افتاده است، پنجشنبه بعد از ظهر بود که از بیمارستان مرخص شدم، در راه خانه بود که متوجه شدم خیلی از بچه‌ها کشته شده‌اند. همه این بچه‌ها همکاران من بودند، ما چند سال است که کنار هم کار می‌کنیم. شب و روزمان با هم بود. حالا به جای آن که همدیگر را در معدن ببینیم باید به سر خاک آنها برویم.»

حبیب درباره علت حادثه توضیح می‌دهد: «یکی از لکوموتیوهای زغال سنگ در تونل شماره یک زیر کارگاه استخراج خاموش می‌شود. برای روشن شدن از

چشم‌انتظار برادر

تازه ۳ روز بود که در این معدن مشغول به کار شده بود، چند روز قبل از این حادثه هم حدود ۴۰ نفر نیروی جدید گرفت. ما تنها به این جامد اما از چهارشنبه تا الان خبری از او نیست. به ما گفتن با چندتایی دیگه از همکارانش در انتهای معدن گیر افتاده است. اینها را برادر «عباس دامن زن» یکی از معدنچیان محبوس شده معدن یورت به «شهروند» می‌گوید. برادری که ۵ سال از عباس بزرگتر است و از روز چهارشنبه که این خبر را شنیده خودش را به یورت رسانده و مثل خیلی‌های دیگر جلوی ورودی معدن در انتظار خبری از عباس است: «چهارشنبه حدود ساعت یک ظهر بود که خبر را شنیدیم. با موبایل عباس تماس گرفتیم اما کسی جواب نمی‌داد. من هم همراه یکی از برادرانم از آزادشهر به طرف معدن حرکت کردیم. از چهارشنبه حدود ساعت ۳ بعد از ظهر این‌جا هستیم، اما هنوز خبری نیست.» او ادامه می‌دهد: «همه خانواده‌های بزرگ‌تر هم هستند، همسرش خیلی بی‌تابی می‌کند، عباس دو تا بچه دارد، یک پسر ۳ ساله و یک دختر ۶ ساله، ما فقط دعای می‌کنیم که عباس زنده باشد اما با این شرایط فقط با معجزه زنده می‌ماند.» حسین درباره شرایط معدن و اقدامات صورت گرفته برای نجات معدنچیان می‌گوید: «نیروهای آمادای حضور دارند، از همه جا هستند؛ نیروهای معدن، بچه‌های هلال احمر کار می‌کنند تا آواربرداری انجام شود. ما اطلاع درستی از علت وقوع حادثه نداریم، اما همکاران عباس می‌گویند جرقه استارت لکوموتیو زغال سنگ باعث انفجار شده است.»

امیدپوشالی

با وجودی که لحظات و دقیق سختی در منطقه معدن یورت زمستان آزادشهر می‌گذرد اما خانواده قربانیان تحت نظر تیم درمانی هلال احمر قرار گرفتند. هم‌زمان با این حادثه هولناک، تیم درمان اضطراری هلال احمر با حضور در محل حادثه برای آرام کردن خانواده‌ها و پیشبرد کار تیم‌های آمادای در محل حاضر شدند که در همان ابتدا با جمعیت زیادی از خانواده‌ها که برای جستجوی فرزندانشان به سمت معدن در حال حرکت بودند روبه‌رو شدند. دکتر حسین ترکمانی، مسئول تیم درمان اضطراری هلال احمر از شرایط سخت خانواده‌ها در محل حادثه می‌گوید، او به «شهروند» گفت: «این حادثه باعث شد که کشاورزان و اهالی منطقه دست از کار بکشند و برای کمک به سمت محل حادثه حرکت کنند که تجمع مردم در مسیر ورودی تونل باعث کند شدن حرکت تیم‌های امدادی و نجات شده بود که تیم درمان اضطراری در محل با آرام کردن جو پریه‌ها توانستند خانواده‌ها را از محل حادثه دور کنند تا سرعت کار برای نجات افراد گرفتار یا بیرون کشیدن افراد فوت‌شده بیشتر شود.» دکتر حسین ترکمانی در ادامه گفت: «خانواده‌ها در وضع روحی بدی قرار دارند و تیم‌های آمادای در محل وضع آنها را تحت کنترل قرار دارند اما بارها مشاهده شده که تعدادی از خانواده‌ها به خاطر بی‌اطلاعی از سرنوشت فرزندان، کنترل روحی خود را از دست داده و با حالتی پریشان به سمت مسیر ورودی معدن آمده‌اند که نیروهای ارتش و نظامی با سد کردن مسیر آنها، خانواده‌ها را به محلی تحت نظر شده انتقال داده‌اند. خانواده‌ها امید دارند و می‌گویند تا وقتی اجساد فرزندان و همسرانشان را مشاهده نکنند امید بر زنده بودن آنها دارند. محلی مناسب برای اسکان خانواده‌ها نیست و این مشکل باعث شده تا کار تیم روانشناس سخت باشد و هر بار که جسد یکی از کارکنان بیرون آورده می‌شود، خانواده‌ها دچار هیاهو و پریشانی شوند.»